

Poikkeamislupa / Tuulivoimala 3

Rakennetun ympäristön lautakunta 16.12.2021 § 184

1125/10.03.00/2021

Valmistelija Rakennustarkastaja, Mikko Annala

hakijat	Puhuri Oy
kaupunki	Raahe
kiinteistötunnus	678-412-42-297
tila	Ketunpuhuri

Poikkeamislupaa haetaan tuulivoimalan osayleiskaavan mukaisen enimmäiskorkeuden ylittämiseen 44 metrillä. Ketunperän tuulipuiston osayleiskaavan mukaan yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 206 metriä maanpinnasta. Ylittämisen seurauksena voimalan kokonaiskorkeudeksi muodostuisi 250 metriä maanpinnasta.

Poikkeamislupaa haetaan MRL 41 §:stä MRL 171 §:n nojalla. Raahen kaupungissa ratkaiseva viranomaisena on rakennetun ympäristön lautakunta.

Kaavatilanne:

Alueella on voimassa Ketunperän tuulipuiston osayleiskaava, KV hyv. 22.6.2015 §70, voimaantulo 10.8.2015.

Hakijan ilmoittamat perustelut ja erityiset syyt:

Puhuri Oy on hanketoimijana Raahen Ketunperän tuulivoimahankkeessa, johon rakennetaan kuusi tuulivoimalaa.

Hakija esittää poikkeamista Ketunperän tuulivoimapuiston voimassa olevan osayleiskaavan (kaupunginhallituksen hyv. 19.8.2013 §353 ja 30.3.2015 §115) tuulivoimaloiden (tv) aluetta koskevaan kaavamääräykseen, jonka mukaan: "Yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 206 metriä maanpinnasta". Poikkeamista esitetään siten, että mahdollistetaan kokonaiskorkeudeltaan enintään 250 metriä maanpinnasta korkean tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimalan roottorin halkaisija on enintään 170 metriä.

Tuulivoimaloiden sijaintia on hieman tarkennettu osayleiskaavasta, mutta voimalat ja voimaloiden roottorin pyörähdysympyrä sijoittuvat edelleen kaavassa osoitetuille tv-alueille. Voimaloiden perustukset sijoittuvat Puhurin omistamille kiinteistöille. Lupahakemusta koskevan tuulivoimalan 1 roottorin pyörähdysympyrä sijoittuu kiinteistöille:

678-412-42-297

678-412-9-47

Osayleiskaavassa ei ole määritelty tehorajaa tuulivoimapuiston kokonaisteholle. Voimaloiden yksikköteho on 6,2 MW, jolloin hankkeen kokonaisteho alittaa YVA-lain mukaisen rajan 45 MW.

Hankkeen poikkeamiset:

Lainvoimainen Ketunperän osayleiskaava mahdollistaa kuuden tuulivoimalan rakentamisen, joiden kokonaiskorkeus maanpinnasta olisi enintään 206 metriä. Osayleiskaavaa voidaan käyttää kaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla (tv-alue).

Tämä poikkeamispyyntö koskee Ketunperän tuulivoimapuiston kaavamääräyksen enimmäiskorkeudesta poikkeamista siten, että se mahdollistaa kokonaiskorkeudeltaan enintään 250 metriä maanpinnasta korkean tuulivoimalan rakentamisen. Kaikki Ketunperän tuulivoimalat esitetään 250 metrin kokonaiskorkeudella, koska korkeusrajoitetta ei lensorajoituspintojen tai muiden ympäristövaikutusten, ym. mukaan ole. Hanke sijoittuu Perämeren kompensatioalueelle, jossa puolustusvoimien valvontajärjestelmää on kehitetty teknisillä tai muilla ratkaisulla siten, että tuulivoimalan rakentaminen ei edellytä erillistä lausuntoa.

Tuulivoimapuiston voimaloiden enimmäiskorkeuden korottamisesta on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle YVA-lain (252/2017) 13 §:n mukainen harkintapyyntö uuden YVA-menettelyn tarpeesta. Sen ratkaisun (POPELY/1953/2021, 2.9.2021) mukaan: ”Puhuri Oy:n Raahen Ketunperän tuulivoimahankkeeseen (voimaloiden korotus) ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.”

Samanaikaisesti poikkeamishakemuksen kanssa hakijalla on vireillä tuulivoimaloiden ympäristö- sekä rakennuslupahakemukset.

Perustelut ja keskeiset vaikutukset:

Poikkeamispyyntö koskee ainoastaan voimaloiden enimmäiskorkeuden korottamista 206 metristä 250 metriin. Muutoin voimalat on suunniteltu rakennettavaksi tuulivoimapuiston voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti. Tuulivoimapuiston ympäristövaikutukset on kuvattu ja arvioitu osayleiskaavassa, joka on hakemuksen liitteenä. Voimaloiden korotuksen aiheuttamat muutokset osayleiskaavan vaikutusarviointiin on kuvattu liitteenä olevassa osayleiskaavan vaikutustenarvioinnin täydennyksessä sekä melun- ja välkkeen osalta laadituissa erillisraporteissa.

Tuulivoimahankkeen vaikutukset säilyvät pääosin osayleiskaavan kaavaselostuksessa arvioidun kaltaisina voimaloiden enimmäiskorkeuden korottamisen jälkeen. Kaava-alueen luontoarvot on huomioitu suunnittelussa, eikä uusia olennaisia luontovaikutuksia arvioida voimaloiden korotuksen myötä muodostuvan. Osayleiskaavan vaikutusarviointeihin verrattuna enimmäiskorkeuden korotus muuttaa

lähinnä tuulivoimapuiston maisema-, melu- ja välkevaikutuksia. Yhteisvaikutusten osalta voimaloiden korotuksen aiheuttamat muutokset osayleiskaavan vaikutustenarviointiin on todettu hyvin vähäisiksi.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöihin:

Ketunperän korotetuille voimaloille on laadittu uusi näkemäalueanalyysi sekä yhteisvaikutushankkeiden näkymäalueanalyysi (FCG Finnish Consulting Group Oy, 16.2.2021). Myös osayleiskaavassa esitetyt valokuvasoitteet on laadittu myös korotetuille voimaloille (Ramboll Finland Oy, 25.3.2021).

Tuulivoimalat sijoittuvat edelleen kaavassa osoitetuille tv-alueille, jolloin niiden sijainti pysyy maisemassa samana, kuin kaavan mukaisten voimaloiden sijainti. Korkeampi voimala näkyy maisemassa hieman kookkaampana elementtinä ja laajemmalle alueelle, kuin kaavan mukaiset voimalat. Alueille, joille kaavan mukaiset voimalat eivät olisi näkyneet, mutta korotetut voimalat tulevat näkyviin, maiseman muutos on voimakkaampi kuin alueille, jonne kaavan mukaiset voimalatkin olisivat näkyneet. Voimaloiden korotus ei muuta merkittävästi kaavoitusvaiheen vaikutusten arviointia.

Meluvaikutukset:

Korotetuilla voimaloilla tehdyn mallinnuksen perusteella valtioneuvoston asetuksen (27.8.2015) mukaiset melun ohjearvot eivät ylity asuin- tai lomarakennusten osalta. Äänitaso lähimpien asuinrakennusten ja loma-asuntojen alueella on useimmissa tapauksissa alle 35 dB(A) eli selvästi alle valtioneuvoston asetuksen mukaisen ohjearvon (40 dB(A)). Korkein äänitaso alueen lähialueella sijaitsevan havaintopisteen alueella on 37,7 dB(A) (vapaa-ajan asunto B). Tulosten perusteella voidaan todeta, että Ketunperän tuulivoimaloiden meluvaikutukset ovat melko vähäiset.

Välkevaikutukset ja niiden hallinta:

Suomen lainsäädännössä ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Ympäristöhallinnon ohjeen OH 5/2016 mukaan Suomessa vaikutuksia arvioitaessa on suositeltavaa käyttää apuna muiden maiden ohjearvoja. Saksassa ja Ruotsissa on käytössä välkkeen todellisen tilanteen (huomioidaan auringonpaisteajat ja tuuliolosuhteet) suositusarvo 8 h/v, jota ei tulisi asuin- tai lomarakennusten osalta ylittää. Lisäksi Saksassa ja Ruotsissa on annettu suositusarvo 30 minuuttia päivässä sekä 30 tuntia vuodessa teoreettisessa maksimitilanteessa, jossa kaikkien voimaloiden oletetaan olevan toiminnassa keskeytyksettä, ja taivaan oletetaan aina olevan pilvetön.

Päivitetyn välkemallinnuksen mukaan enimmäiskorkeuden kasvaessa välkevaikutukset ovat hieman suurempia kuin matalammilla voimaloilla tehdyssä tuulivoimapuiston osayleiskaavassa arvioidut vaikutukset. Korotetuille voimaloille laaditun välkemallinnuksen perusteella 8 tunnin vuotuisen välkeajan enimmäissuositusarvo ylitetään yhdessä havainnointipisteessä (vapaa-ajanasunto B), jossa vilkkumisen määrä todellisen tilanteen mallinnuksessa on 9:52 tuntia vuodessa. Teoreettisen maksimitilanteen mallinnuksessa suosituksia (30 h/v ja 30 min/p) ylitetään

kahdessa havainnointipisteessä (vapaa-ajanasunnot A ja B). Välkeraportin perusteella varjovälke vapaa-ajan asuntojen A ja B alueelle muodostuu voimaloista nro 1, 2 ja 3. Vastaavasti vapaa-ajan asunnon C alueelle varjovälke muodostuu voimalasta nro 6.

Merkille pantavaa on, että puuston ja muun kasvillisuuden suojaava vaikutus huomioitaessa välke aika on pienempi, eikä tarkasteltuihin havainnointipisteisiin kohdistu mallinnuksen mukaan lainkaan välkettä. Mallinnetuille reseptoripisteille A-C aiheutuu mallinnuksen mukaan välkevaikutuksia, mutta näkemäalueanalyysin mukaan voimat eivät näy B ja C kohteille, jolloin välkettä ei muodostu.

Huomioitavaa on, että kohtuuton haitta varjovälkkeestä pystytään ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttava voimalla kriittiseksi ajaksi. Voimalla voidaan ohjelmoida pysähtymään automaattisesti vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti, kun välkettä muodostuisi herkälle alueelle (varjotunnistin / flicker control). Ketunperän tapauksessa, puusto suoja jo alueen asuntoja niin, ettei suositusarvojen ylityksiä synny. Välkevaikutuksen hallintasuunnitelma voidaan ottaa käyttöön, mikäli on todennäköistä, että puuston suojaava vaikutus pienenee tulevaisuudessa, esimerkiksi puuston hakkuiden seurauksena.

Naapureiden kuuleminen:

Naapureita on kuultu rakennusvalvonnan toimesta MRL:n 173 -ja 133 §:n sekä MRA:n 86 -ja 65 §:n mukaisesti. Hakemukset on myös kuulutettu kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja lisäksi hakemuksista on ilmoitettu hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Naapureilla ei ollut huomautettavaa poikkeamislupahakemuksista.

Lausunnot:

Rakennusvalvonta on pyytänyt hakemukselle Elenian, Fingridin, Pohjois-Pohjanmaanliiton, Pohjois- Pohjanmaan museon, Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Raahen kaupungin kaavoitusosaston ja ympäristövalvonnan lausuntoa.

Hakemukselle saadut lausunnot liitteineen ovat liitteenä.

Pohjois- Pohjanmaanliitolla ei ollut huomautettavaa poikkeamislupahakemuksista. Elenia verkko Oyj:llä ja Fingrid Oyj:llä ei ollut lausuttavaa poikkeamislupahakemuksista.

Rakennusvalvonnan esitys:

Puhuri Oy:llä on ollut lainvoimaiset rakennusluvut kuuden 200 metriä korkean tuulivoimalan rakentamiseen Raahen Ketunperän tuulipuistoon, rakennusluvut ovat vanhentuneet kesäkuussa 2021. Nyt Puhuri Oy hakee poikkeamislupia rakentaakseen 6 tuulivoimalaa, jotka ovat

kokonaiskorkeudeltaan enintään 250 metriä maanpinnasta. Tämä esitys koskee tuulivoimalaa TV 3.

Rakennuspaikalla on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, Ketunperän tuulipuiston osayleiskaava, KV hyv 22.6.2015 §70, voimaantulo 10.8.2015. Kaavamerkintöjen ja määräysten mukaan yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 206 metriä maanpinnasta. Poikkeamislupaa haetaan kaavanmukaisen enimmäiskorkeuden ylittämiseen 44 metrillä.

Ketunperän alue on osoitettu lainvoimaisessa Pohjois- Pohjanmaan 1-vaihemaakuntakaavassa tuulivoimatuotantantoon soveltuvaksi alueeksi (tv-1, 325).

Rakentamisalueen maankäyttö on ratkaistu lainvoimaisessa Ketunperän tuulipuiston osayleiskaavassa maakuntakaavan ohjausvaikutus huomioiden. Kaava-alue on varattu pääosin maa- ja metsätaloutta varten (merkintä M-1). Lisäksi kaavassa on osoitettu mm. kaivos- ja energiahuollon alue sekä ohjeelliset rakennuspaikat kuudelle tuulivoimalalle. Nyt haettu rakentaminen kohdistuu osayleiskaavan mukaiselle tuulivoimaloiden alueelle (tv -alue). Hakemuksen mukaisen tuulivoimalan yksikköteho on 6,2 MW ja roottorin halkaisija enintään 170 metriä. Tuulivoimalan teholle, roottorin halkaisijalle tai napakorkeudelle ei ole annettu kaavassa erillistä määräystä.

Voimaloiden korottamisen johdosta hankkeelle on laadittu vaikutusten arvioinnin täydennys (FCG 3.6.2021). Vaikutusten arvioinnin täydennyksen perusteella korottamisesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia verrattuna YVA- menettelyn ja osayleiskaavan yhteydessä laadittuun vaikutusten arviointiin.

Kaava-alueelle suunniteltujen, kuuden tuulivoimalan kokonaisteho jää alle 45 MW. Hanke ei ylitä YVA-lain hankeluettelossa esitettyä lukumääriä tai kokonaistehoa koskevia arvoja.

Hanketoimija on toimittanut tuulivoimapuiston voimaloiden enimmäiskorkeuden ylittamisestä Pohjois- Pohjanmaan ELY- keskukselle YVA- lain (252 / 2017) 13 §:n mukaisen harkintapyynnön uuden YVA- menettelyn tarpeesta.

Ely- keskuksen antaman päätöksen 2.9.2021 mukaan Puhuri Oy:n Raahen Ketunperän tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252 / 2017) mukaista arviointi menettelyä.

Hakemukselle saatujen selvitysten ja asiantuntija lausuntojen perusteella rakennusvalvonta toteaa, että hankkeessa suunniteltu rakennustoimenpide ja poikkeaminen kaavamääräyksestä ei ole merkittävässä ristiriidassa nykyisen, voimassa olevan kaavan tavoitteiden suhteen eikä korottamisesta aiheudu haittaa kaavoitukselle. Vaikutusten arvioinnin täydennyksen perusteella korottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristö tai muita vaikutuksia.

Poikkeaminen toteuttaa ja edistää maakuntakaavassa ja osayleiskaavassa tuulivoimarakentamista varten osoitettua maankäyttöä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Em. selvitysten, Ely- keskuksen antaman päätöksen sekä hakijan esittämien maankäytöllisten perusteiden johdosta rakennusvalvonta katsoo, että poikkeamislupaa voidaan puoltaa seuraavin ehdoin.

- alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista.

Katsomme, että rakennushanke on Maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaista ja että haettu rakentaminen soveltuu ympäristöön eikä

- 1) aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
- 3) vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
- 4) johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Liitteet

Asemapiirros, julkisivut, yleissuunnitelma, vaikutusten arvioinnin täydennys, lausunnot liitteinen, ELY:n päätös 2.9.2021.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja Paula Pihkanen

Päätösesitys

Myönnetään hakemuksen mukainen poikkeamislupa seuraavalla ehdolla: -alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista.

Päätöksestä peritään maksu rakennetun ympäristön lautakunnan §164 17.11.2020 mukaisesti.

- myönteinen ratkaisu 500 euroa.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen. Määrätään julkipanopäiväksi 21.12.2021.

Poikkeamislupapäätös on voimassa kahden vuoden ajan julkipanopäivästä lukien. Ennen minkäänlaiseen rakennustoimenpiteeseen ryhtymistä on hakijan saatava rakennuslupa.

Päätös toimitetaan hakijalle ja tiedoksi seuraaville tahoille: ilmoitus-taulu, kaavoitus, rakennus- ja ympäristövalvonta, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet.

Päätökseen voi hakea muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös

Esittelijä vs. tekninen johtaja Paula Pihkanen teki muutetun päätösesityksen, että poikkeamislupapäätös on voimassa kaksi vuotta julkipanopäivästä lukien. Muutoin päätösesitys pysyy ennallaan. Lautakunta hyväksyi esityksen.